

TIMUR MUCURAJEW ROSYJSKI ŻOŁNIERZ

Przyjeżdżaj, mamó, by zabrać mnie hen:

Żywego syna lub trup jego weź.

Spalili mnie, mamó, a głodny pies,

Rozerwie me ciało i pożre je.

O, miasto śmierci, o miasto żagwi,

Tu — niby noc, lecz jaśniej jest niż w dnie.

Tu góry trupów, na martwym martwy,

I śmierć się czai za każdym węglem.

O, dobry Boże! To nasze czołgi!

I każdy z trzystu — trafiony, ziele!

Spoglądam na dach, a tam kulfony:

„Ruskie chłopaki — witamy w piekle!”

Przyjeżdżaj, mamó, by zabrać mnie hen:

Żywego syna lub trup jego weź.

Spalili mnie, mamó, a głodny pies,

Rozerwie me ciało i pożre je.

Co powiesz, piechoto, królowo wojsk,

By dodać otuchy przed śmiercią złą?

Mudżahedini wołają „Poluj!”

Bo myśliwymi oni tutaj są.

¹ This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>) which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided that the article is properly cited, the use is non-commercial, and no modifications or adaptations are made. Publisher: University of Gdańsk. Faculty of Languages [Wydawca: Uniwersytet Gdański. Wydział Filologiczny].

Dowódca w strachu: „Wstawajże, majtku!
Otwieraj oczy! Co się tak trzęsiesz?
No budź się, budź — wal do ataku!”
– „Dowódco, zlituj się, na Boga, nie!”

Przyjeżdżaj, mamó, by zabrać mnie hen:
Żywego syna lub trup jego weź.
Spalili mnie, mamó, a głodny pies,
Rozerwie me ciało i pożre je.

Celownik zero – osiem! Silnik grzeje!
Hej, Wańka, na boki się dobrze gap!
Z kaemu seriami siej i bez przerw,
Choć wątpię w to, że on pomoże nam...

Bo z granatników rąbią w nas czorty,
Zmuszają, by umrzeć z przerażenia.
O, popatrz, popatrz i samoloty
Nie mogą sprawić ich zamilknięcia!

Przyjeżdżaj, mamó, by zabrać mnie hen:
Żywego syna lub trup jego weź.
Spalili mnie, mamó, a głodny pies,
Rozerwie me ciało i pożre je.

(1997)

Z rosyjskiego przełożył Grzegorz Ojcewicz

Podstawa tłumaczenia

Mucuraev, Timur Hamzatovič. (1997). *Russkij soldat*. [Avtorskââ pesnâ]. V: [Al'bom] *Raj v teni sabel'*. (1997). YouTube (open access) [Муцураев, Тимур Хамзатович. (1997). *Русский солдат*. [Авторская песня]. В: [Альбом] *Рай в тени сабель*. (1997)]. YouTube (open access).

Od tłumacza

Timur Mucurajew (1976–) zasłynął w Czeczenii i poza jej granicami, zwłaszcza w Rosji, w związku i w czasie wojny rosyjsko-czeczeńskiej wywołanej agresywną polityką Kremla w 1994 roku. Wojna trwała w dwóch fazach: od 1994 do 1996 i od 1999 do 2009, lata 1996–1999 traktuje się jako okres międzywojnia. Rosji ostatecznie nie udało się pokonać małego państwa, ale zmusiła je do politycznej uległości, którą pogłębił na dziesięciolecia wybór na prezydenta kraju najpierw Achmeta Kadyrowa, a po nim jego syna – Ramzana, zwolennika polityki Władimira Putina.

Mucurajew to już legendarny piewca czeczeńskiej wolności i bohaterstwa Nachów. Jego utwory powstałe świadomie w języku wroga, języku rosyjskim, aby mogły bezpo-

średnio dotrzeć do rosyjskich żołnierzy, charakteryzuje ponadczasowość, czego najlepiej dowodzi rosyjsko-ukraińska rzeczywistość wojenna. Gdy słucha się tych pieśni, przed oczyma pojawia się natychmiast Kijów, Charków, Bucza, Mariupol i wiele innych miast dotkniętych wyjątkowym bestialstwem żołdackim z woli prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Timur Mucurajew mógł powrócić w 2008 roku do Czeczenii, ale pod warunkiem, że zamilknie jako artysta, co też się stało. W Sieci można jeszcze znaleźć przejmujące nagrania dokonane w nieprofesjonalnych warunkach, poza studiem. Sporą ich część rosyjska cenzura zablokowała i ściga karnie tych, którzy je odtwarzają.

Wiersz *Rosyjski żołnierz* (*Русский солдат*) wszedł do trzeciego albumu barda w 1997 roku zatytułowanego *Рай в тени сабель* (*Raj w cieniu szabel*). Znany jest częściej jako *Przyjeżdżaj, mamo, by zabrać mnie hen...* (*Мама, приезжай и меня забери...*), niezmiennie wywołując piorunujące wrażenie na odbiorcy, zwłaszcza gdy pieśń wykonuje autor. Od czasu powrotu Mucurajewa do ojczyzny nie ma z nim oficjalnego kontaktu. Nie wiadomo, gdzie mieszka, co robi, czy nadal tworzy. Żywa legenda trafiła do dziejowej szuflady i czeka, być może, na swój czas.

W Polsce do najobszerniejszych opracowań literaturoznawczych poświęconych walce narodowyzwoleńczej Czeczenów i utworom Timura Mucurajewa należy wyjątkowa rozprawa doktorska dr Kamili Filipczyk *Etos walki narodowyzwoleńczej czeczeńskiej irredenty na przełomie XX i XXI wieku. Studium pieśni* obroniona na Uniwersytecie Gdańskim w 2021 roku.

Bibliografia / References

- Filipczyk, K. (2021). *Etos walki narodowyzwoleńczej czeczeńskiej irredenty na przełomie XX i XXI wieku. Studium pieśni*. Niepublikowana rozprawa doktorska napisana pod kierunkiem dr hab. Moniki Rzeczyckiej, prof. UG. Gdańsk: Uniwersytet Gdański. Wydział Filologiczny.
- Mucuraev, T.H. (1997). *Russkij soldat*. [Avtorskâa pesnâ]. V: [Al'bom] *Raj v teni sabel'* (1997). YouTube (open access) [Муцураев, Т.Х. (1997). *Русский солдат*. [Авторская песня]. В: [Альбом] *Рай в тени сабель* (1997). YouTube (open access)].

GRZEGORZ OJCEWICZ

Szczytno, Polska / Poland

Corresponding Author e-mail: gojcew@poczta.onet.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5909-270X>

(nadesłano / received 13.04.2022; zaakceptowano / accepted 14.04.2022)

Competing interests: The author declares that he has no competing interests.
Grzegorz Ojcewicz is a reviewer in this issue of the journal.

